

**Наръчник за правото
на информация,
правото на достъп
до адвокат и правото
на правна помощ по
отношение на деца и
уязвими лица**

Съдържание

Цел на брошурата	03
Преглед на директивите	04
Деца и уязвими лица в наказателното производство	08
Директива 2016/800/ЕС	11
Основни принципи, залегнали в Директивата	13
1.1.1. Най-добър интерес на детето	13
1.1.2. Ефективно участие	16
Препоръка от 2013 г. — Уязвими лица в наказателното производство	18
Проект FULL-PROOF	20

ЦЕЛ НА БРОШУРАТА

Настоящата брошура е предназначена да предостави на съдиите, прокурорите, полицията и другите специалисти в областта на наказателното правосъдие бърз и практичен преглед на основните инструменти на Европейския съюз (ЕС) в областта на процесуалните права на уязвимите лица и децата, в съответствие с Директива 2012/13/ЕС (право на информация), 2013/48/ЕС (достъп до адвокат) и 2016/1919/ЕС (правна помощ), както и Директива 2016/800/ЕС относно процесуалните гаранции за деца, които са заподозрени или обвиняеми, и препоръката от 2013 г. относно процесуалните гаранции за уязвими лица, заподозрени или обвиняеми в наказателни производства.

Тя дава ясни и практични отговори на въпроси, които могат да възникнат в случаи, свързани с уязвими лица и деца, и е предназначена предимно за лицата, които се занимават с такива случаи от първоначалния контакт с полицията до фазата на досъдебното производство и съдебната фаза. Тя илюстрира как специалните мерки за тези групи, произтичащи от възраст, увреждане, психическо или физическо състояние или други фактори, функционират в реални ситуации, като позволяват на практикуващите да защитават най-добрите интереси на засегнатите, да осигуряват ефективно участие и да отчетат индивидуалните уязвимости.

Накрая, тя може да бъде полезна и за службите за закрила на детето, доставчиците на правна помощ и координаторите на обученията, които желаят да интегрират стандартите на ЕС за процесуални права за уязвими групи в ежедневната практика, управлението на случаи и професионалното развитие.

ПРЕГЛЕД НА ДИРЕКТИВИТЕ

Директива 2012/13/ЕС относно **правото на информация** в наказателното производство установява минимални правила за гарантиране, че заподозрените и обвиняемите трябва да бъдат незабавно информирани за (i) своите процесуални права, (ii) причините за ареста/обвинението и (iii) да им бъде предоставен достъп до документите по делото навсякъде в ЕС. По отношение на процесуалните права, те трябва да бъдат незабавно информирани за най-малко следното:

- ✓ Достъп до адвокат
- ✓ Правото на безплатна правна консултация
- ✓ Правото да бъдат информирани за обвинението
- ✓ Правото на устен и писмен превод
- ✓ Правото да запазят мълчание

Освен това, при арест или задържане, **на заподозрените или обвинените лица трябва да бъде предоставено писмено писмо за правата им, написано на ясен и прост език**, като те трябва да имат възможност да го прочетат и да го задържат при себе си. Това писмо трябва да включва, в допълнение към посочените по-горе права, следното:

- ✓ правото на достъп до материалите по делото;
- ✓ правото да се уведомят консулските власти и едно лице;
- ✓ правото на достъп до спешна медицинска помощ;
- ✓ максималния брой часове или дни, през които заподозрените или обвинените лица могат да бъдат лишени от свобода, преди да бъдат представени пред съдебен орган.

Примери за образец на писмо за правата в наказателното производство и в производството по европейска заповед за арест (ЕЗА) могат да бъдат намерени съответно в приложения 1 и 2 към [директивата](#).

Заподозрените и обвиняемите трябва също да бъдат информирани в достатъчна степен за престъпното деяние, в което са заподозрени или обвинени, за да могат ефективно да упражнят правото си на защита и да за се гарантира справедливост на производството. Те трябва също да бъдат информирани за причините за ареста или задържането, включително за конкретното престъпление.

На последно място, те (и техните адвокати) трябва да имат свободен достъп до основни документи, за да оспорят законността на ареста или задържането, както и до всички веществени доказателства (включително оправдателни), които се съхраняват от органите.

За по-подробно описание, моля, вижте Наръчника на Fair Trials за Директивата за правото на информация, достъпен [тук](#). За кратко представяне на основните точки от Директива 2012/13/ЕС, моля, вижте докладите на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) „[Права на практика: достъп до адвокат и процесуални права в наказателни производства и производства по европейска заповед за арест](#)“ и „[Права на заподозрени и обвинени лица в ЕС: превод, устен превод и информация](#)“ които включват специални раздели за правото на информация. Следният доклад от проекта на ЕС „От закона към практиката: укрепване на процесуалните права при полицейско задържане (ProRPC)“, който предоставя обзор на стандартите, регионалните предизвикателства и примери за обещаващи практики, също е достъпен [тук](#).

Директива 2013/48/ЕС относно **правото на достъп до адвокат** установява основни изисквания относно правата на заподозрени и обвинени лица в наказателни производства и в случаи на европейска заповед за арест. Тя се прилага от момента, в който лицето бъде уведомено от властите, че е заподозряно или обвинено в престъпление, до приключването на наказателното производство.

Тази директива се основава до голяма степен на принципите и стандартите, установени в съдебната практика на Европейския съд по правата на човека, като например [делото Salduz срещу Турция \(2008 г.\)](#), според което достъпът до адвокат от първия полицейски разпит е основно изискване за справедлив процес и че ограниченията на това право като цяло невъзвратимо нарушават правата на защитата.

Член 3, параграф 2 уточнява, че обвиняемите или заподозрените имат право на достъп до адвокат без неоправдано забавяне, от най-ранния от следните моменти:

преди разпита от полицията или друг правоприлагащ или съдебен орган

когато органите извършват определени действия по разследването или събирането на доказателства

след задържане

когато лицето е призовано да се яви пред наказателен съд

Освен това трябва да се гарантира поверителността на комуникацията с адвоката, ефективното му участие по време на разпита и присъствието му при ключови действия по разследването. Директивата изисква също така, ако статутът на дадено лице се промени от свидетел в заподозрян, разпитът да бъде незабавно прекратен и лицето да бъде информирано за правата си, включително правото на достъп до адвокат. По отношение на процедурите по ЕЗА директивата гарантира достъп до адвокат в държавата на изпълнение и възможността за назначаване на такъв в държавата на издаване.

В извънредни случаи могат да бъдат допуснати определени временни дерогации, по-специално когато съществува „спешна необходимост да се предотвратят сериозни неблагоприятни последици за живота, свободата или физическата неприкосновеност на дадено лице“ за действителни или потенциални жертви.

Директивата позволява също така на заподозрените или обвиняемите да се откажат от правото си на достъп до адвокат, при условие че отказът е добровolen, информиран, недвусмислен и може да бъде оттеглен по всяко време.

За по-подробно обяснение и кратък преглед на основните разпоредби можете да се запознаете със следните материали: докладът на Агенцията на Европейския съюз за основните права „[Права на практика: достъп до адвокат и процесуални права в наказателни производства и производства по европейска заповед за арест](#)“ и набор от инструменти на Fair Trials [относно Директивата за достъп до адвокат](#).

Директива 2016/1919/ЕС относно **правото на правна помощ** установява общи минимални стандарти за достъп до държавно финансирана правна помощ за заподозрени, обвиняеми и издирвани лица в производства по европейска заповед за арест. Нейното значение се състои в гарантирането на равен достъп до правосъдие и защитата на правото на справедлив процес.

Настоящата директива е тясно свързана с Директивата за правото на достъп до адвокат и има за цел да гарантира същото право чрез публично финансиране, т.е. финансиране от държава членка на помощта от адвокат, като по този начин позволява упражняването на правото на достъп до адвокат и осигурява неговата ефективност.

Тя се прилага за заподозрени или обвиняеми в наказателни производства, които се ползват от горепосоченото право на достъп до адвокат съгласно съответната директива и отговарят на един от трите допълнителни критерия:

Лицата са лишени от свобода.

Законът изисква да бъдат подпомагани от адвокат в съответствие с правото на ЕС или националното законодателство.

Са задължени или имат право да присъстват на разследване или събиране на доказателства.

Тя се прилага и за лица, за които е издадена европейска заповед за арест, които имат право на достъп до адвокат при арест от изпълняващата държава, както и за лица, които, макар и да не са били първоначално заподозрени или обвинени, са станали такива по време на разпита.

За да определят дали дадено лице разполага с достатъчно средства, за да заплати адвокат по наказателно производство, държавите членки могат да приложат проверка на доходите, проверка на целесъобразността или и двете. Във всеки случай проверката на целесъобразността се счита за изпълнена при следните обстоятелства: а) когато заподозряно или обвиняемо лице е представено пред компетентен съд или съдия, който да вземе решение за задържане на всеки етап от производството в рамките на приложното поле на настоящата директива; и б) по време на задържането.

Правната помощ трябва да бъде предоставена без неоправдано забавяне и най-късно:

Преди разпит от компетентния орган.

Преди да бъдат извършени каквито и да било действия по разследването или събирането на доказателства.

По-подробно описание и указания за прилагането на настоящата директива могат да бъдат намерени в [доклада на Комисията до Европейския парламент и Съвета](#), а както и в специализирани набори от инструменти за правна помощ, изготвени в рамките на проекти, финансирани от ЕС, и от неправителствени организации (например [наборът от инструменти за транспониране](#) на Fair Trials и Legal Experts Advisory Panel и [наборът от инструменти за Директивата за правна помощ](#)).

ДЕЦА И УЯЗВИМИ ЛИЦА В НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Децата и другите уязвими лица (например поради възраст, увреждане, психическо или физическо състояние), които са заподозрени или обвинени в наказателни производства, се нуждаят от специални или засилени гаранции, които да осигуряват тяхното **разбиране, най-добри интереси и участие** чрез специализирани мерки като индивидуални оценки, медицински прегледи и процедури, съобразени с нуждите на децата.

Тези допълнителни съображения фигурират в директивите за общите процесуални гаранции (2012/13/ЕС, 2013/48/ЕС, 2016/1919/ЕС) чрез адаптации за уязвимост (вж. таблици 1 и 2 по-долу), но имат и свои собствени специални инструменти: Директива 2016/800/ЕС и препоръката от 2013 г. относно процесуалните гаранции за деца и уязвими лица, които са заподозрени или обвиняеми в наказателни производства. Тези специфични инструменти ще бъдат разгледани в следващия раздел. В България процесуалните гаранции за непълнолетни обвиняеми се съдържат в Глава 13 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК), както и в други разпоредби на НПК. Процесуални гаранции за уязвими обвиняеми са въведени в няколко други разпоредби на НПК. Процесуални гаранции за непълнолетни лица се съдържат и в няколко разпоредби на Закона за МВР, но като цяло стандартите на Директива 2016/800/ЕС и на другите директиви на ЕС в областта на процесуалните права понастоящем не са въведени напълно в българското законодателство.

Таблица 1: Изрични позовавания на деца в директивите за процесуални гаранции Directives

Правни инструменти	Позовавания на деца
Директива 2012/13/ЕС (информация)	<p>Съображение 26:</p> <p>Органите трябва да адаптират предоставянето на информация за заподозрени лица, които не са в състояние да я разберат поради младостта си, умственото или физическо си състояние или други подобни фактори.</p>
Директива 2013/48/ЕС (достъп до адвокат)	<p>Съображение 55:</p> <p>Защитни мерки и уведомления, съобразени с децата: Директивата насърчава насоките на Съвета на Европа (СЕ) за правосъдие, съобразено с правата на детето; гарантира, че децата разбират последствията от отказ от права; уведомява незабавно носителя на родителска отговорност при задържане (или подходящ възрастен, ако това е в противоречие с най-добрия интерес); ограничава отлаганията, забранява задържането на деца в изолация.</p> <p>Член 5, параграф 2:</p> <p>Когато дете е задържано, носителят на родителска отговорност трябва да бъде уведомен възможно най-скоро за задържането и основанията за това, освен ако това противоречи на най-добрия интерес на детето (в такъв случай се уведомява друг подходящ възрастен).</p>
Директива 2016/1919/ЕС (правна помощ)	<p>Съображение 29:</p> <p>Защитава правата на децата: Директивата гарантира права без дискриминация, като зачита защитата, предвидена в Хартата за основните права (Хартата) и Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), включително правата на детето, наред с правото на справедлив процес, презумпцията за невинност и правото на защита.</p>

Таблица 2: Изрични позовавания на **уязвими лица** в директивите за процесуални гаранции

Правни инструменти	Позовавания на уязвими лица
Директива 2010/64/ЕС (тълкуване и превод)	<p>Съображение 27:</p> <p>Органите трябва да гарантират, че лицата с физически увреждания или в уязвимо положение (което затруднява комуникацията/разбирането) могат ефективно да упражняват правата си, като идентифицират уязвимостите и предприемат подходящи мерки (напр. адаптации) за справедливо производство.</p> <p>Член 2, параграф 3:</p> <p>Правото на устен превод (...) включва подходяща помощ за лица с увреждания на слуха или речта.</p>
Директива 2012/13/ЕС (информация)	<p>Съображение 26:</p> <p>Органите трябва да адаптират предоставянето на информация за заподозрени лица, които не са в състояние да разберат поради младостта си, умственото или физическо си състояние или други подобни фактори.</p> <p>Член 3, параграф 2:</p> <p>Държавите членки трябва да предоставят информация устно и писмено на прост и достъпен език, като се отчитат специфичните потребности на заподозрени лица или обвиняеми в уязвимо положение.</p>
Директива 2013/48/ЕС (достъп до адвокат)	<p>Съображение 51:</p> <p>Задължение за грижа за заподозрени в уязвимо положение: Органите трябва да улесняват ефективното упражняване на правото на достъп до адвокат или правото на уведомяване на трети лица за уязвими лица, като идентифицират уязвимостите и прилагат подходящи гаранции.</p>

Директива 2013/48/ЕС (достъп до адвокат)	Член 13: Държавите членки трябва да гарантират, че при прилагането на настоящата директива се отчитат специфичните потребности на уязвимите заподозрени и обвиняеми лица.
Директива 2016/1919/ЕС (правна помощ)	Член 9: Държавите членки трябва да гарантират, че при прилагането на настоящата директива се отчитат специфичните потребности на уязвимите заподозрени, обвиняеми и искани за предаване лица.

Директива 2016/800/ЕС

Тази директива установява минимални правила на равнище ЕС, които гарантират специфична защита за децата, включително правото на информация, задължителна правна помощ, индивидуални оценки и най-добрия интерес на детето като основен фактор.

Децата, т.е. лицата на възраст под 18 години, които са заподозрени или обвиняеми в наказателни производства, или стават такива по време на полицейски разпит, или които са издирвани лица в производства по ЕЗА, се ползват с редица процедурни гаранции и права, които държавите членки са длъжни да прилагат.

По-специално по отношение на правото на информация, децата трябва да бъдат своевременно информирани за правата си съгласно Директивата за информиране (2012/13/ЕС) и за общите аспекти на производството.

Видът информация, която трябва да бъде предоставена на прост и достъпен език, може да бъде разделена на три „етапа“:

Те трябва да бъдат незабавно информирани за:

- ✓ Правото да бъдат уведомени лицата, упражняващи родителски права, и да бъдат придружени от тях;
- ✓ Правото на помощ от адвокат;
- ✓ Право на неприкосновеност на личния живот;
- ✓ Правото на правна помощ.

В най-ранния възможен етап от производството те трябва да бъдат информирани за допълнителни права, включително:

- ✓ Право на индивидуална оценка;
- ✓ Право на медицински преглед;
- ✓ Право на ограничаване на лишаването от свобода и използване на алтернативни мерки;
- ✓ Право да бъдат придружавани от лицето, носещо родителска отговорност, по време на съдебните заседания;
- ✓ Право да се явяват лично на съдебния процес;
- ✓ Право на ефективни средства за защита.

При лишаване от свобода те трябва да бъдат информирани за правото си на специфично третиране по време на такова лишаване.

Вместо да се предоставя горната информация на носителя на родителска отговорност, тя може да се предостави на друг възрастен, посочен от детето, ако разкриването ѝ на първия:

A

би било в противоречие с най-добрите интереси на детето;

B

не е възможно, защото с лицето не може да бъде установена връзка или неговата самоличност остава неизвестна;

C

би възпрепятствало значително производството.

На това лице се разрешава също да придружава детето по време на съдебното производство и други етапи от процеса, включително по време на разпит от полицията.

Освен това, освен че гарантира **достъпа** на детето до адвокат, тази директива се фокусира върху **съдействието** на адвокат. Както е обяснено в [информационния бюлетин](#) на проекта на ЕС „ProRPC“, това означава, че на адвоката трябва да се позволи да има **активна роля** и да **участва** във всички етапи на производството, а не само да присъства.

По този начин децата имат правото да:

- ✓ Се срещат насаме и да общуват с адвокат, включително преди разпит от полицията;
- ✓ Да бъдат подпомагани от адвокат по време на разпита и по време на разследването.

За допълнителни описания на правата, установени в тази директива, и нейните ключови въпроси, вижте [справочника на ССВЕ за подпомагане на адвокатите в ЕС](#) и [набор от инструменти](#) на Fair Trials за Директивата за децата.

Освен това, за по-подробен анализ на гаранциите, съществуването и взаимодействието на тази директива с принципите и нормите, заложи в по-широкия набор от европейски и международни стандарти, вижте [Наръчника](#) на FRA [за европейското право, свързано с правата на детето](#) и [Бялата книга](#) на Международната обсерватория за правосъдието за непълнолетни.

Основни принципи, залегнали в Директивата:

1.1.1. Най-добър интерес на детето

Най-добрият интерес на детето се споменава многократно в Директивата и се основава на други важни правни инструменти, като Конвенцията за правата на детето (КПД) и Хартата. И двете установяват, че *при всички действия, засягащи деца (...), най-добрият интерес на детето трябва да бъде основен фактор*. Какво точно представлява най-добрият интерес трябва да се преценява за всеки отделен случай, тъй като това не е статично понятие, а по-скоро гъвкаво и променящо се.

По-специално, [Общ коментар № 14 относно правото на детето най-добрият му интерес да бъде основен фактор \(член 3, параграф 1\) на Комитета по правата на детето](#) хвърля значителна светлина върху това как да се тълкува този принцип (едновременно процедурно правило и право) и да се разгледа неговата приложимост.

Как трябва да се оценяват най-добрите интереси на детето?

A

Гарантиране на правото на детето да бъде изслушано и оценяване на тежестта, която трябва да се даде на мнението на детето

На децата трябва да се даде реална възможност да изразят своите мнения и тези мнения да получат дължимата тежест в зависимост от тяхната възраст, зрялост и разбиране. Колкото по-голямо е нивото на разбиране на детето, толкова повече неговите мнения трябва да насочват определянето на неговите най-добри интереси.

B

Идентифицирайте съответните елементи на най-добрия интерес

След като детето е изслушано, трябва да бъдат идентифицирани всички елементи, свързани с най-добрия интерес на детето. Тези елементи не са изчерпателни и трябва да бъдат адаптирани към конкретното дете. Те включват:

- Мненията на детето;
- Идентичността на детето;
- Запазване на семейната среда и взаимоотношения;
- Грижа, защита и безопасност;
- Уязвимостта на детето;
- Правата на детето на здраве, образование и развитие.

C

Събиране на изчерпателна информация за положението на детето

Професионалистите, включително адвокатите, трябва да се запознаят с:

- Физическо и психическо здраве;
- Емоционалното и психологическото развитие;
- Социалната среда, образованието и условията на живот.

За целта може да се наложи консултация със социални работници, психолози, учители, родители или настойници.

D

Балансирайте идентифицираните елементи, като обърнете специално внимание на съображенията за уязвимост и защита

Когато съществуват множество елементи или конфликтни интереси, съответните участници трябва:

- Внимателно преценят всеки елемент;
- Да обяснят как са разрешени конфликтите;
- Да демонстрират защо избраният резултат е най-добър за детето.

При такова балансиране трябва да се обърне специално внимание на ситуации на уязвимост и нужди от защита. Пример за такъв конфликт е даден от Конвенцията за правата на детето: Интересите на детето да поддържа семейни връзки могат да бъдат ограничени от задължението да се защити детето от насилие или малтретиране в дома.

Трябва да се вземат предвид както непосредствените ефекти върху благосъстоянието на детето, така и дългосрочните последици върху неговото развитие, а оценките трябва да се преразглеждат и актуализират в зависимост от промяната на обстоятелствата и нуждите.

E

Прилагане на процесуални гаранции в процеса на оценка

Оценката трябва да се извършва чрез процес, който е:

- Справедлив и подходящ за деца, като се гарантира, че детето разбира процедурата и с него се общува по начин, подходящ за неговата възраст;
- Навременен и отговарящ на нуждите на детето;
- Подкрепен от правна помощ или представителство;
- Мултидисциплинарен, с участието на социални работници, психолози или други съответни специалисти, когато е необходимо;
- Прозрачен, с обосновани, документирани и подлежащи на преразглеждане решения;
- Защищаващ личния живот и поверителните отношения на детето.

1.1.2. Ефективно участие

Този принцип е заложен в международното и европейското право чрез гаранции за справедлив процес и процедури, съобразени с интересите на децата, по-специално съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето, ЕКПЧ и [съдебната практика на ЕСПЧ](#). Макар Директива 2016/800/ЕС да не се позовава изрично на „ефективно участие“, тя го прилага чрез задължителни гаранции като правото на информация, задължителна правна помощ, индивидуална оценка и правото да присъства и да участва в съдебния процес. Децата трябва да имат възможност да разберат съдебното производство и какъв е залогът на неговия изход за тях.

Как може да се гарантира принципът на ефективно участие на детето в съдебни производства?

Съответните органи/специалисти трябва:

- A** Да се убедят, че заподозряното или обвиненото дете разбира обвиненията и възможните наказания срещу него;
- B** Да провеждат процедурите в разбираща и благоприятна за детето атмосфера, така че да му позволят да се изразява свободно;
- C** Да вземат под внимание и проявяват дължимото уважение към изразеното от детето, в съответствие с неговата възраст, зрялост и обстоятелствата по случая;
- D** Да предоставят на детето цялата необходима информация и обяснения относно възможните последствия от неговите възгледи и мнения;
- E** Да прилагат процесуални гаранции за защита на участието (например да осигурят поверителност, неприкосновеност на личния живот и т.н.).

За допълнителни примери за това, за което детето трябва да бъде информирано, вижте параграф 46 от [наръчника за](#) справедлив съдебен процес.

Както е посочено в [Наръчника на Агенцията на Европейския съюз за основните права относно европейското право, свързано с правата на детето](#), други конкретни примери за изисквания за ефективно участие включват:

- Присъствието на детето по време на заседанията;
- Провеждане на заседания при закрити врата;
- Ограничаване на публичността на съдебния процес;
- Ограничена формалност на съдебните заседания.

За по-подробен преглед на принципите, свързани с правата на детето в наказателното производство, включително **достойнство**, **недискриминация** и **върховенство на закона**, вижте **Насоките на Комитета на министрите на Съвета на Европа за правосъдие, съобразено с потребностите на децата** и **Общ коментар № 24 (2019) относно правата на децата и системата за правосъдие за деца на Комитета по правата на детето**.

За подробно описание на ролята, която адвокатите играят в защитата на горепосочените права и принципи през различните етапи на производството (арест и полицейски разпит, предварително задържане и съдебно производство), вижте раздела за практическо прилагане в **наръчника** за справедлив съдебен процес.

Като се има предвид, че основната цел на правосъдието за непълнолетни съгласно член 40 от Конвенцията за правата на детето е **реинтеграцията на децата в обществото**, професионалистите в системите на наказателното правосъдие, които пряко или непряко се занимават с деца, заподозрени или обвинени в престъпления, трябва да обърнат внимание на следните аспекти:

- ✓ Децата не трябва да бъдат задържани заедно с възрастни;
- ✓ Задържането трябва да бъде крайна мярка.
 - Трябва да се даде приоритет на алтернативите на лишаването от свобода, които защитават най-добрите интереси на детето и подкрепят неговата реинтеграция в обществото (член 40, параграф 1 от КПД), например: „разпореждания за грижи, насоки и надзор; консултиране; пробация; приемна грижа; програми за образование и професионално обучение“.

Препоръка от 2013 г. — Уязвими лица в наказателното производство

Препоръката на Комисията от 27 ноември 2013 г. относно процесуалните гаранции за уязвими лица (заподозрени или обвиняеми) в наказателното производство допълва пътната карта на ЕС, като призовава държавите членки да насърчават правата на уязвимите лица (поради възраст, психическо или физическо състояние или увреждания), които не могат напълно да разберат или да участват ефективно. Тя обаче остава незадължителна „мека“ правна норма. Въпреки това позоваванията в директивите на процесуалните гаранции са задължителни и подлежат на изпълнение.

Ключови елементи на препоръката:

Прилага се от момента, в който дадено лице е заподозряно в извършване на престъпление, до приключването на производството.

Отнася се до бързото идентифициране на уязвими лица чрез независими медицински прегледи, оценка на степента на уязвимост, специфичните потребности и целесъобразността на мерките.

Включва конкретни **процедурни права**, а именно:

- A** Недискриминация
- B** Презумпция за уязвимост
- C** Информация (предоставена по достъпен начин и право на юридически представител или подходящ възрастен, назначен от уязвимото лице или от компетентните органи, за да подпомага това лице в полицейското управление и по време на съдебните заседания)
- D** Достъп до адвокат (от който не може да се откаже, когато уязвимото лице не е в състояние да разбере и да следва процедурата)
- E** Медицинска помощ
- F** Аудиовизуално записване на разпита
- G** Защита срещу ненужно задържане
- H** Защита на личния живот и личните данни

Неотдавнашното [решение на Съда на Европейския съюз по делото *Varalo*](#) изясни обхвата на правото на достъп до адвокат и правото на уязвимите лица на правна помощ. За да научите повече, посетете [Eurocrim](#).

Проект FULL-PROOF

FULL-PROOF е проект, съфинансиран от Европейския съюз, чиято цел е да допринесе за рационализирането на наказателното производство чрез цялостно обсъждане на нарушенията на процесуалните права, които се случват в началните етапи на наказателните производства, по-конкретно тези в Директива 2012/13/ЕС, Директива 2013/48/ЕС и Директива 2016/1919/ЕС.

Ако искате да научите повече за този проект, посетете нашия уебсайт на адрес:

www.full-proof.eu

Консорциумът

Португалия

IPS_Innovative Prison Systems

България

Българския хелзински комитет

Италия

Университета в Болоня

Словакия

Академията на полицейските сили в Братислава

Полша

Полската платформа за национална сигурност

Словения

Института за мир

Румъния

Полицейската академия „Александру Йоан Куза“

FULL-PROOF.EU

Съфинансирано от Европейския съюз.

Съфинансирано от Европейския съюз. Изразените мнения и възгледи са само на автора/ авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или Европейската комисия. Нито Европейският съюз, нито Европейската комисия могат да бъдат държани отговорни за тях.

